

"והיית א'ך שמ'ח" סופי תיבות חת"ך על ידי שמחה מעוררים את השם הקדוש חת"ך שהוא סגולה לעצירת המגפה ולהמשכת פרנסה

בימים הללו אשר אחינו כל בית ישראל בכל קצווי תבל מצפים לישועת ה', להינצל מהמגפה בעקבות נגיף קטלני המשתולל בעולם, ולהמשיך שפע רב טוב של פרנסה, בעקבות פרנסות רבות שירדו לטמיון, דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שמצינו בפרשתנו פרשת ראה סגולה נפלאה לעצירת מגפות ולהמשכת פרנסות, בפסוק הנאמר בחג הסוכות (דברים טז-ג): "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים... ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך... שבעת ימים תחוג לה' אלקיך במקום אשר יבחר ה', כי יברכך ה' אלקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח".

בספר "בוצינא דנהורא" מביא בשם הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז ז"ע, שדיבר בקדשו כי מדת העצבות מקלקלת מאד את הפרנסה, לכן יזהר כל אדם להיות תמיד בשמחה שהיא סגולה גדולה לפרנסה ברווח. והוסיף על כך רמז נפלא במה שכתוב בפרשתנו: "והיית א'ך שמ'ח", סופי תיבות למפרע חת"ך שהוא שם קדוש המשפיע פרנסה בעולם.

מקור הדבר בענין שם חת"ך שהוא שם הפרנסה, ב"שער הכונות" לרבינו האריז"ל (תפלת השחר דרוש א דף יח.), כי באומרו הפסוק (תהלים קמב-טז): "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, סופי תיבות פות'ח א'ת יד'ך חת"ך, והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה". והוסיף האריז"ל שצריך לכוון גם כן כי ומשבי'ע בגימטריא שם חת"ך [א"י"ה להלן נבאר הטעם שרמוז כאן שם חת"ך ב' פעמים].

כל הברכות הן מהשכינה השורה מתוך שמחה של מצוה

ויש לפרש הטעם ששמחה היא סגולה להמשכת פרנסה, על פי הידוע כי כל הברכות הן בזכות השכינה הקדושה שהקב"ה משורה בעולם, כמו שכתוב (שמות כ-א): "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך". ובמשנה (אבות פ"ג מ"ו) למדו מכאן שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה שרויה אצלו, הרי מבואר שהקב"ה אומר:

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי", שתקדיש מקום להשראת שכינתי, "אבוא אליך וברכתיך".

והנה ידוע שאין הקב"ה משורה שכינתו אלא מתוך שמחה של מצוה, כמו ששינו בגמרא (שבת ל:): "שאיין שכינה שורה, לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר (מלכים ב ג-טו) ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עלי יד ה'".

הנה כי כן מטעם זה רמז הקב"ה שם הפרנסה בסופי תיבות הפסוק: "והיית א'ך שמ'ח", כי רק בזכות השמחה של מצוה זוכים להשראת השכינה, שבזכותה אנו זוכים לכל הברכות. ויש לומר כי מטעם זה כתוב: "והיית אך שמח", וידוע (רש"י פסחים ה: ד"ה אך חלק) כי בכל מקום שנאמר "אך" הרי זה בא למעט, לפי האמור יש לומר שזה בא למעט שמחה שאינה של מצוה, שמגרשת את השכינה ומונעת את כל הברכות. וזהו שאמר: "והיית אך שמח", אך בשמחה של מצוה.

יומתק לפרש בזה מאמר התנא (אבות פ"ד מ"א): "איזהו עשיר השמח בחלקו", כי מאחר שהוא שמח בחלקו מפאת אמונתו הגדולה, שהקב"ה זן ומפרנס לכל אחד את חלקו הראוי לו לטובתו, לכן בזכות השמחה הוא זוכה להשראת השכינה, ועל ידי זה יוסיף הקב"ה להשפיע לו שפע רב טוב משם חת"ך הרמוז בפסוק: "והיית א'ך שמ'ח".

חג הסוכות הוא זמן שמחתנו כי העולם הוא רק דירת עראי

הנה מה טוב ומה נעים להבין בזה, מה שבחר הקב"ה לגלות לנו את שם הפרנסה בפסוק: "והיית אך שמח" הנאמר בחג הסוכות, שהוא "זמן שמחתנו" שאנו שמחים בו שמחה של מצוה, כמו שכתוב "ושמחת בחגך". וזהו הטעם שתיקנו לומר בתפלת מוסף לחג הסוכות: "ותתן לנו ה' אלקינו באהבה את יום חג הסוכות הזה זמן שמחתנו", על כן בחג הסוכות שהוא זמן שמחתנו כתוב: "והיית א'ך שמ'ח" סופי תיבות חת"ך.

ונראה לבאר הטעם שהגדירו אנשי כנסת הגדולה את חג הסוכות: "זמן שמחתנו", יותר מחג הפסח ומחג השבועות, כי רוב העצבות שיש בעולם הוא מפאת שאין האדם שמח בחלקו, כמבואר במדרש (קהלת רבה א-ג): "איין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו", אבל אם היה מאמין באמונה שלימה במה ששינו במשנה (אבות פ"ד מט"ז): "רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך לפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין". לא היה מתעצב כלל שהרי העולם הזה הוא רק דירת עראי.

והנה בגמרא (סוכה ב.) דרשו מקרא שכתוב בפרשת אמור (ויקרא כג-מב): "בסוכות תשבו שבעת ימים, אמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי". וביאר האלשיך הקדוש הרמז בזה, כדי שישים האדם על לבו כי שבעה ימים שהם רמז על שבעים שנות חיי האדם בעולם הזה, הן רק בבחינת דירת עראי ולא דירת קבע.

הנה כי כן מטעם זה חג הסוכות הוא "זמן שמחתנו", כי הלקח הנשגב שאנו למדים מהסוכה שהעולם הזה הוא רק דירת עראי, נותן מענה של שמחה לכל ישראל לשמוח בחלקם בעולם הזה, ביוזעם ידיעה ברורה שכל מה שהם סובלים בעולם הזה, הוא בבחינת זיכור לקראת השכר הגדול שיזכו לקבל בדירת קבע בעולם הבא, ועל ידי זה זוכים לכל הברכות בבחינת: "איזהו עשיר השמח בחלקו", כפי שרמוז בכתוב "והיית א'ך שמ'ח" סופי תיבות חת"ך.

ויש להוסיף פרפרת בכתוב (תהלים טז-א): "תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח". וכתב ב"אמרי יוסף" (מועדים הקפה ד דרוש ב): "נעימות בימינך נצח" סופי תיבות חת"ך. בספר "ויצבר יוסף" להרה"ק רבי יהוסף מקאסאני זי"ע (ליקוטי תהלים שם) הוסיף כי שאר האותיות: נעימו' בימינ' נ'צ' גם כן בגימטריא חת"ך, כנגד ב' פעמים חת"ך הרמוזים בפסוק: "פ'ותח א'ת יד'ך ומשבי'ע לכל חי רצון".

לפי האמור יש לבאר איך שייך שם הפרנסה לפסוק זה, על פי מה שדרשו במדרש (ויק"ר ל-ב)

רבי ברוך ממעז'בוז' זי"ע: "והיית א'ך שמ'ח" סופי תיבות חת"ך שם הפרנסה, כי שמחה היא סגולה לפרנסה

ביאור דברי האריז"ל שצריך לכוון ב' פעמים שם חת"ך בפסוק: "פות'ח א'ת יד'ך ומשבי"ע לכל חי רצון"

עצתו של רבי שמואל בר נחמני בעת המגפה והרעב: להתפלל על הרעב ועל ידי זה יושעו גם מהמיתה

המגיד מקוז'ניץ זי"ע: הקב"ה נותן לצדיקים אות ע' שיכניסו בתיבת מו"ת ועל ידי זה נעשה צירוף מעו"ת

הטעם שצריך לכוון גם במילת ומשבי"ע בגימטריא חת"ך

דבר בעתו מה טוב לברר מקחו של צדיק, מה שהבאנו בשם רבינו האריז"ל כי באומרנו: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", צריך לכוון ב' פעמים שם חת"ך, פעם אחת בסופי תיבות פות'ח א'ת יד'ך, ופעם שניה במילת ומשבי"ע שהיא גם כן בגימטריא חת"ך, וצריך להבין מהו הענין לכוון ב' פעמים שם חת"ך בפסוק זה.

כעבדא קמיה מאריה אחיזנא בשולי גלימתו לבאר ענין זה בדרך השוה לכל נפש על פי מה ששינו בגמרא (תענית ה:):

"בימי רבי שמואל בר נחמני הוה כפנא ומותנא, אמרי היכי נעביד, ניבעי רחמי אתרתי לא אפשר, אלא ליבעי רחמי אמותנא וכפנא נסבול. אמר להו רבי שמואל בר נחמני, ניבעי רחמי אכפנא, דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב, דכתיב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון."

פירוש, בימי רבי שמואל בר נחמני היה רעב ומיתה, אמרו חכמים איך נעשה, אם נבקש רחמים על שני הדברים אי אפשר, כי אין מתפללים על שני דברים, אלא נבקש רחמים על המיתה ואת הרעב נסבול. אמר להם רבי שמואל בר נחמני, נבקש רחמים על הרעב, כי כשהקב"ה נותן שובע לחיים הוא נותנו, כמו שכתוב: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", נמצא כי על ידי שנתפלל להינצל מן הרעב ניצל גם מן המיתה.

ב"אמרי נועם" (פרשת בראשית דיבור הא') מביא על כך ביאור נפלא בשם המגיד מקוז'ניץ זי"ע, על פי מה שהביא ב"תולדות יעקב יוסף" (פרשת נח) בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע, שכל גזר דין שיוּרד מן השמים הוא על ידי אותיות, וכשנגזרת ח"ו גזירה רעה על האדם, יכול הצדיק בתפלתו להפוך את הצירוף של הגזירה מצירוף רע לצירוף טוב.

לפי זה מבאר המגיד מקוז'ניץ, כי כאשר נגזרת ח"ו גזירת מיתה אז הגזר דין הוא אותיות מו"ת, ועל

מקרא זה על חג הסוכות: "שובע שמחות, אל תהי קורא כן אלא שבע שמחות, אלו שבע מצוות שבחג, ואלו הן ד' מינין שבלולב וסוכה חגיגה ושמחה". לכן כמו שמצינו בתורה אצל חג הסוכות זמן שמחתנו: "והיית א'ך שמ'ח" סופי תיבות חת"ך, כן רמז דוד המלך בפסוק זה המדבר על שמחת חג הסוכות: "נעימות בימינך נצ'ח" סופי תיבות חת"ך.

"ולאביו שלח כזאת" שם חת"ך בגימטריא כזאת

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, לבאר בזה מה שכתוב בפרשת ויגש אחרי שנתודע יוסף לאחיו (בראשית מה-כג): "ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים נושאים מטוב מצרים". ופירש רש"י: "כזאת, כחשבון הזה". ונתייגעו המפרשים להבין מה ביקש רש"י ללמדנו במה שפירש: "כזאת, כחשבון הזה".

מצינו על כך ביאור נפלא משני קדושים המתנבאים בסגנון אחד, הלא הם הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע [הובא ב"עירין קדישין"] והרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע [הובא ב"עטרת זקנים" פרשת יתרו], על פי מה שלמדנו מדברי רבינו האריז"ל כי שם חת"ך הוא שם הפרנסה, שהקב"ה משפיע בו פרנסה לכל חי.

והנה באותו זמן שיוסף היה מושל במצרים היה רעב בכל הארץ, ומטעם זה שלח יעקב אבינו את השבטים לקנות בר במצרים, לכן כאשר גילה יוסף ליעקב על ידי אחיו שהוא חי במצרים, שלח אליו בקשה מיוחדת שיתפלל על הפרנסה בשם חת"ך. וזהו רמז הכתוב: "ולאביו שלח כזאת" - כזאת בגימטריא חת"ך שם הפרנסה. וזהו שרמזו רש"י במתק לשונו: "כזאת, כחשבון הזה", פירוש כחשבון הגימטריא של תיבת כזאת שהיא חת"ך.

ונראה להוסיף תבלין לדבריהם הקדושים, על פי הידוע שכל כ"ב שנים שלא ידע יעקב שיוסף חי לא שרתה עליו שכינה, כמו שכתוב אחרי שנודע לו שיוסף חי במצרים (שם כז): "ותחי רוח יעקב אביהם". ופירש רש"י: "שרתה עליו שכינה שפירשה ממנו". וכתבו התוספות (ב"ב קכא. ד"ה יום) הטעם משום שהיה שרוי באבלות, ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה.

הנה כי כן ירווח לנו להבין הטעם ששלח יוסף לבקש מיעקב אביו כזאת בגימטריא שם הפרנסה חת"ך, כי אחרי שגילה ליעקב על ידי אחיו שהוא חי ומושל במצרים, ידע בבירור שיתמלא יעקב שמחה גדולה, לכן הוא מסוגל להמשיך פרנסה לעולם משם חת"ך היוצא מסופי תיבות "והיית א'ך שמ'ח", ומילא יעקב את בקשתו כמו שפירש רש"י (בראשית מז-ט): "מכיון שבא יעקב למצרים באה ברכה לרגליו והתחילו לזרוע וכלה הרעב".

ידי תפלת הצדיק נותן לו הקב"ה כוח להמשיך אות ע' כדי להכניסה בתוך אותיות מו"ת, ונעשה מזה צירוף מעו"ת. נמצא כי על ידי זה לא רק שהאדם ניצל ממות, אלא זאת ועוד שהוא זוכה למעות להתפרנס בשפע.

על פי האמור הוא מוסיף לפרש כמין חומר רמז הפסוק (תהלים לג-ח): "הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו", הקב"ה נותן ליראיו הכוח להמשיך את האות עי"ן, כדי "להציל ממות נפשם", על ידי שיכניסו את האות ע' בין אותיות מו"ת ונעשה מזה צירוף מעו"ת, ועל ידי זה לא רק שמציל ממו"ת נפשם, אלא זאת ועוד "ולחיותם ברעב", כי נמשך להם שפע של פרנסה מצירוף מעו"ת.

הנה כי כן זהו שיעץ רבי שמואל בר נחמני לאנשי העיר שסבלו ממגפה ומרעב, שיתפללו על הרעב שישפיע להם הקב"ה "מעו"ת" לקנות את מזונם, ועל ידי זה יזכו להינצל גם ממיתה, שהרי הקב"ה משפיע מעו"ת על ידי שהוא מכניס את האות ע' בתוך אותיות מו"ת, וממילא מתבטלת גם גזירת המיתה. אלו דבריו הקדושים.

הצדיקים ממשיכים את האות עי"ן בהיותם טובי עין לשמוח תמיד

ונראה להוסיף תבלין לבאר דברי המגיד מקוז'ניץ זי"ע, איך זוכים הצדיקים להמשיך את האות ע' בתוך אותיות מו"ת, על פי מה שדרשו בגמרא (ב"מ קז:) מה שכתוב (דברים ז-ט): "והסיר ה' ממך כל חולי, אמר רב, זו עי"ן". ופירש רש"י: "דבר שכל החלאים תלויים בו וזו עי"ן רעה". ומפרש בגמרא: "רב לטעמיה, רב סליק לבי קברי", רב עלה לבית הקברות, "עבד מאי דעבד", עשה מה שעשה, "אמר תשעים ותשעה [מתן] בעי"ן רעה ואחד בדרך ארץ".

נמצינו למדים כי רוב בני אדם מתים בעין רעה, ומאחר שכלל גדול הוא (סוטה יא.): "מדה טובה מרובה ממדת פורענות", נשכיל להבין כי על ידי עין טובה זוכים לחיים. וכן מצינו בענין המזון שהברכה שרויה בטוב עין, כמבואר בגמרא (סוטה

בבחינת: "החתך חיים לכל חי", כדי שיוכל אחר כך להשפיע להם מזון. נמצא לפי זה כי שתי השמועות בענין שם חת"ך עולות בקנה אחד כפתור ופרח.

מעתה יאירו עינינו להבין דברי רבינו האריז"ל, כי באומרו: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", צריך לכוון ב' פעמים חת"ך, היינו כנגד המשכת הפרנסה וכנגד המשכת החיים, כי באומרו פותח את ידך, צריך לכוון בסופי תיבות שם חת"ך להמשיך מזון מידי הפתוחות, ובאומרו "ומשביע לכל חי רצון", צריך לכוון כי ומשביע בגימטריא חת"ך, להמשיך משם זה חיים בבחינת "החתך חיים לכל חי", והיינו על ידי שהקב"ה ממשיך מזון לחיים: "דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב", וזהו שאמר: "ומשביע לכל חי רצון".

הנה כי כן הרווחנו להבין עצתו הנפלאה של רבי שמואל בר נחמני, איך להינצל משתי הגזירות רעב ומות אף שאין מתפללים על ביטול גזירה אחת, דהיינו שיתפללו על הפרנסה ויכוונו בפסוק "פותח את ידך" סופי תיבות שם חת"ך שהוא שם הפרנסה, וממילא יושעו גם מגזירת המיתה, שהרי שם זה משפיע גם כן חיים בבחינת: "החתך חיים לכל חי".

וזהו שהביא רב שמואל בר נחמני הוכחה לעצתו: "דכתיב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", שבפסוק זה רמזו ב' פעמים חת"ך, פעם אחת בסופי תיבות פותח את ידך כנגד שם חת"ך המשפיע מזון לכל הנבראים, ופעם ב' במה שכתוב: "ומשביע לכל חי רצון", כנגד שם חת"ך שהקב"ה משפיע בו חיים לכל חי, נמצא כי אם יתפללו על הפרנסה יושעו ממילא גם מגזירת המות.

ביאור הגמרא שאומרים "פותח את ידך" "משום דאית ביה תרתי"

והנני להעלות על שלחן מלכים, כי על פי האמור יפתח לנו פתח לבאר מה ששינו בגמרא (ברכות ד:):

"כל האומר תהלה לדוד ["אשרי יושבי ביתך"] ג' פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. מאי טעמא, אילימא משום דאיתא באלפא ביתא [שהפסוקים מסודרים לפי סדר האל"ף ב"ת], לימא (תהלים קיט) אשרי תמימי דרך דאיתא בתמימי אפי, אלא משום דכתיב ביה פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, לימא הלל הגדול דכתיב ביה (שם קלו-כה) נותן לחם לכל בשר, אלא משום דאית ביה תרתי". ופירש רש"י: "דאיתי באל"ף ב"ת, ויש בו שבח הכנת מזון לכל חי".

וכתב ה"בן יהוידע" על אגדות הש"ס (שם), לפרש בדרך רמז מה שתירצו בגמרא הטעם שאומרים "תהלה לדוד" "משום דאית ביה תרתי", על פי מה שהבאנו בשם רבינו האריז"ל כי כשאומר: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", יכוון לשם הפרנסה חת"ך

אריז"ל: חת"ך הוא שם הפרנסה מסופי תיבות פותח את ידך והוא גם שם החיים: "החתך חיים לכל חי"

העצה להתפלל על הפרנסה בשם חת"ך ועל ידי זה יזכו גם לחיים בבחינת: "החתך חיים לכל חי"

בכח עסק התורה המביאה לשמחה זוכים לשתי בחינות חת"ך: "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד"

"ולאביו שלח כזאת", יוסף שלח ליעקב אביו עמוד התורה שימשיך בכח התורה שם חת"ך בגימטריא כזאת"

חת"ך הוא גם שם קדוש: "החתך חיים לכל חי"

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים רחש לבי דבר טוב, לבאר עצתו העמוקה של רבי שמואל בר נחמני, להתפלל על הרעב שהיא סגולה גם כנגד המגפה: "דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב, דכתיב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", על פי מה שמצינו חידוש נפלא בענין שם חת"ך, שהוא מסוגל לא רק לפרנסה אלא גם לחיים.

דבר זה מקורו ב"שער הכוונות" (דרושי יום הכיפורים דף ק טור ג) על הפיוט שאומרים בימים הנוראים (וכל מאמינים): "וכל מאמינים שהוא זוכר הברית, החותך חיים לכל חי", מבאר האריז"ל בלשון קדשו: "החותך, צריך להגיה החתך", והוא שם המפורש יוצא מפסוק פותח את ידך סופי תיבות". נמצינו למדים מדבריו הקדושים כי שם חת"ך הוא לא רק שם קדוש המשפיע פרנסה, אלא הוא משפיע גם כן חיים בבחינת: "החתך חיים לכל חי".

והנה עוד מקור ברור בדברי הרמ"א ב"דרכי משה" על ה"טור" (או"ח סימן תרה אות ג), שהביא בשם שו"ת מהר"י ווייל (סימן קצא) [הובא ב"מגן אברהם" (שם ס"א ג)], כי כשמקיים מנהג הכפרות באומרו: "זה חליפתי, זה תמורתני, זה כפרתי", יכוון כי חליפתי תמורתני כפרתי ראשי תיבות שם חת"ך הממונה על החיים, ויחשוב בלבו שהוא חייב מיתה אלא שהתרנגול הוא כפרה במקומו, ועל כך אנו אומרים: "זה התרנגול ילך למיתה ואני אכנס ואלך לחיים טובים ארוכים ולשלום". הרי מבואר כי שם חת"ך הוא גם שם החיים: "החתך חיים לכל חי".

שם חת"ך שם הפרנסה ושם החיים

ונראה להשוות בין שתי השמועות בענין שם חת"ך, שהוא שם הפרנסה וגם שם החיים, כי שם חת"ך הוא אמנם שם הפרנסה, כמו שנרמז בסופי תיבות "פותח את ידך", אולם מאחר שלמדנו מדברי רבי שמואל בר נחמני שהקב"ה משביע מזון רק לחיים, לכן משפיע הקב"ה בשם זה חיים

(לח:): "אין נותנין כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין, שנאמר (משלי כב-ט) טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל, אל תיקרי יבורך אלא יברך". לעומת זה מצינו שצריך להתרחק ממזון של רע עין, כמו שכתוב (משלי כג-ו): "אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתי".

והנה דוד המלך אומר (תהלים סח-ד): "וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה". ופירש ה"חתם סופר" זי"ע בדרשותיו (ח"א דף לו טור א) שהצדיקים שמחים "לפני אלקים", אפילו כשיש מדת הדין משם אלקים. ונראה לפרש בזה סיום הכתוב: "וישישו בשמחה", על פי מה שמבואר בספרים הקדושים ששמחה היא סגולה גדולה להמתקת הדינים. וזהו שכתוב בתוכחות של פרשת כי תבוא (דברים כח-מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל". הרי שאם היו עובדים את ה' בשמחה היו ממתיקים את הדין.

נמצא לפי זה כי על ידי שהצדיקים "ישמחו יעלצו לפני אלקים", אפילו כשיש מדת הדין, הם זוכים להמתקת הדינים, ועל ידי זה "וישישו בשמחה", שהם ששים על השמחה שהביאו לכל ישראל. וזהו הטעם למנהג ישראל תורה לקבל ברכה מהצדיקים, כי מאחר שיש להם טוב עין לשמוח אפילו כשיש מדת הדין, יש בהם כח לברך את ישראל ולהמתיק מהם הדינים בבחינת: "טוב עין הוא יברך".

מעתה ירווח לנו להבין דברי המגיד הקדוש מקודניץ זי"ע, שהקב"ה נותן ליראיו הכח להמשיך את האות ע' להכניסה בתוך אותיות מו"ת לעשות צירוף מעו"ת, כי אות עי"ן זו מקורה במה שיש להם "עין" טובה לשמוח תמיד אפילו כשהדין שולט, בבחינת: "וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים", לכן ממשיך להם הקב"ה אות עי"ן שהיא בבחינת "טוב עין", כדי להמתיק הדינים: "להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב", על ידי המשכת האות ע' בתוך אותיות מו"ת לעשות צירוף מעו"ת.

השם חת"ך, כפי שרמזו בסופי תיבות: "והיית א'ך שמ"ח", ולפי מה שנתבאר הרי שם קדוש זה משפיע פרנסה בבחינת "פוח'ח א'ת יד'ך", ומשפיע גם כן חיים בבחינת "החת"ך חיים לכל חי", לכן יפה אמר שלמה המלך במעלת התורה: "אורך ימים בימינה", מצד שם חת"ך המשפיע חיים, "בשמאלה עושר וכבוד", מצד שם חת"ך המשפיע פרנסה.

היוצא לנו מכל זה כי בימים אלה, שאנו מצפים לישועת ה' להינצל מהמגפה, ולהמשיך שפע רב טוב של פרנסות שנפגעו, העצה על כך היא לעבוד את ה' בשמחה, שעל ידי זה זוכים לעורר את השם חת"ך הרמזו בסופי תיבות "והיית א'ך שמ"ח", ועל ידי זה נזכה להמשיך אריכות ימים בבחינת: "החת"ך חיים לכל חי", ולפרנסה ברווח בבחינת "פוח'ח א'ת יד'ך ומשבי"ע לכל חי רצון".

"פוח'ח א'ת יד'ך ומשביע לכל חי רצון" יש בו שני ענינים, המשכת פרנסה וגם המשכת חיים, והיינו משום שרמזו בו שתי פעמים חת"ך, פעם אחת להמשיך בו מזון לכל חי, ופעם שניה להמשיך בו חיים בבחינת: "החת"ך חיים לכל חי".

הנה מה טוב ומה נעים לסיים מאמר זה, במה שדיבר החכם מכל אדם בשבח התורה (משלי ג-ט): "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד". ונראה לבאר הענין בזה על פי הידוע כי עסק התורה מסוגל לשמחה, כמו שכתוב (תהלים יט-ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב", לכן מבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן תקנד ס"א) כי בתשעה באב אסור לעסוק בתורה שמביאה לידי שמחה.

נמצא לפי זה כי על ידי שאדם עוסק בתורה, הרי הוא זוכה לשמחה האמיתית לעורר בה את

היוצא מסופי תיבות: "פוח'ח א'ת יד'ך", ויכוון גם כן כי ומשבי"ע בגימטריא גם כן חת"ך.

והנה שם חת"ך רמזו גם בפסוק: "נתן לחם לכל בשר" [נתן חסר ו'], האותיות השניות הן חת"ך. וזהו ביאור הגמרא, ששאלו למה אומרים "תהלה לדוד", ואם תאמר: "משום דכתיב ביה פוח'ח א'ת יד'ך ומשביע לכל חי רצון", שרמזו בו שם חת"ך שם הפרנסה, "לימא הלל הגדול דכתיב ביה נותן לחם לכל בשר", שרמזו בו גם כן שם חת"ך באותיות שניות, ומתריץ "אלא משום דאית ביה תרת"י". פירוש, בפסוק "פוח'ח א'ת יד'ך ומשבי"ע לכל חי רצון", רמזו ב' פעמים שם חת"ך, מה שאין כן בפסוק: "נותן לחם לכל בשר" שרמזו בו רק פעם אחת.

לפי דברינו יש להוסיף תבלין לפרש מה שתירצו בגמרא: "אלא משום דאית ביה תרת"י", כי בפסוק

מכתב קודש מכבוד קדושת האדמו"ר מבעלזא שליט"א

לתועלת הענין הנני מעתיק חלק ממכתב קודש שכתב מורי ורבי כבוד קדושת האדמו"ר מבעלזא שליט"א לרגל המצב השולט בעולם, לעסוק בתורה ובעבודת ה' מתוך שמחה:

אחי ורעי היקרים, אנשי שלומנו החביבים, כל או"א בשמו הטוב יבורך.

הנני נדרש לאשר נשאלתי, כאשר נמצאים אנו כעת בתקופה של חוסר וודאות, לנוכח המחלה המדבקת ההולכת ומתפשטת בכל רחבי תבל - השי"ת ישמרנו ויצילנו מכל נגע ומחלה, ושלא יישמע עוד ח"ו שום שוד ושבר כלל בבתי כל ישראל - ורבים חפצים לדעת מה ה"א שואל מאתנו לעת הזאת, על כן הנני בזה בשורות אחדות מפי ספרים וסופרים כדלהלן.

הן ידוע מדברי חז"ל (שבת ל, ב), כי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה, ולכן לעת הזאת החובה מוטלת על כל אחד ואחד להרבות בעבודת השי"ת מתוך שמחה, וכל שכן, להתרחק ממידת העצבות ומרה שחורה רח"ל, כי העצבות והמרה שחורה הן אים כל החולאים ה' ירחם, רק לקיים את מאמר הכתוב (תהלים ק, ב): "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה", כי אז זוכים (שם ג): "דעו כי ה' הוא אלקים הוא עשנו ולו אנחנו" וגו', וממילא זוכים להמתקת הדינים ולהינצל מכל צרה וצוקה נגע ומחלה בעז"ה, וכמו שמבואר באריכות בספה"ק בשם הבעש"ט הק' זי"ע, שברגע שהאדם יודע ומכיר בעת צרה כי "אכן אתה ק-ל מסתתר", שוב "אין זה הסתרה" ו"נתפרדו כל פועלי און".

ובספה"ק "נועם אלימלך" (פר' וארא ד"ה או יאמר) כתב: "והכלל בזה הוא כך, כשרוצים להכניע הקליפה, צריך להיות האדם בשמחה, כי כשהוא שמח אין שם עצבות ותוגה, כשזה קם זה נופל".

וכן כתב הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו "קדושת לוי" (פר' ויצא ד"ה וירא והנה באר): "שהנה ידוע, שהשי"ת משתוקק תמיד להשפיע טובות על עמו ישראל, אך כביכול הסטרא אחרא מעכב נביעות שפע, רק בזמן שישראל מתעוררים בשמחה, אז זאת השמחה דוחה את החיצונים מלהמניע השפע מלהשפיע, ואז השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו משפיע שפע ברכה על עמו ישראל".

וכן כתב בספה"ק "דברי אמת" להרה"ק מלובלין זי"ע (פר' תרומה ד"ה לראש הפרשה): "ובאמת בהמתקת הדין בא שמחה, וכן בשמחת הבורא ב"ה נמתק הדין".

והדבר מבואר בספה"ק בהרחבה, שכל החולאים והפגעים באים כשמדת הדין מתוחה מחמת איזה קלקול בצנורות השפע, והעצה לכך היא כאמור לעיל, להרבות באתערותא דלתתא בעבודת השי"ת ובתורה ובתפלה בשמחה ובטוב לבב, ועל ידי זה נזכה שהקב"ה ישפיע עלינו באתערותא דלעילא שפע טוב של חסדים מגולים ונזכה להינצל ולהישמר מכל מרעין בישין.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com